

Сидоренко І.В., аспірант, Чернігівський державний технологічний університет

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ТРАНСПОРТНО-ДОРОЖНЬОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Рассмотрен железнодорожный транспорт транспортно-дорожного комплекса Черниговского региона, который является основой экономического развития базовых отраслей экономики области. Раскрыты преимущества, недостатки функционирования транспорта, показаны основные проблемы и пути их решения.

Залізничний транспорт відіграє велику роль у життєзабезпеченні людей, єднаючи виробництво продукції з її споживачем, зв'язуючи регіони України між собою, та з іншими державами, а також у підвищенні економічної безпеки та зміцненні обороноздатності країни.

В склад транспортно-дорожнього комплексу (ТДК) регіону входять наступні види транспорту: наземний (залізничний, автомобільний, тролейбусний), водний (річковий) та трубопровідний.

Що стосується залізничного транспорту, то він є провідною ланкою та універсальним видом транспорту для масових перевезень вантажів та пасажирів в регіоні і має ряд переваг, а саме: чіткість та регулярність руху поїздів по єдиному для всіх залізничних доріг країни графіку, незалежно від кліматичних умов; універсальність; доступність в порівнянні з іншими видами транспорту; висока безпека руху; зв'язок з більшістю промислових і сільськогосподарських підприємств, що мають під'їзні колії; надійність доставки вантажів та ін. Поряд з перевагами існують і недоліки, такі як: брак коштів на будівництво залізничних колій та на оновлення рухомого складу; відсутність ефективного механізму взаємодії держави з транспортними підприємствами та ін.

Аналіз статистичних даних показує, що за останні роки обсяги вантажних та пасажирських перевезень залізничним транспортом області скоротилися на 1,2%, що негативно позначилось на отриманні прибутку, який є основним джерелом для інвестування. Знос основних засобів складає більше 60%, це пов'язано з тим, що фінансування інноваційного розвитку залізниць (близько 70%) складають власні кошти підприємств. При цьому за останні роки вагонний парк майже не оновлювався і значна частина вантажних вагонів за конструкцією та фізичним станом не відповідають новим умовам експлуатації. Все це призводить до зниження конкурентоспроможності ТДК регіону тому, що залізничний транспорт є його провідною ланкою і визначає його основні експлуатаційні можливості. Техніко-технологічний розвиток ТДК регіону ускладнюється за таких умов:

- високий рівень морального і фізичного зносу основних виробничих фондів;
- незадовільна якість експлуатаційних колій;
- низька активність інвестиційної діяльності;

- невизначеність щодо джерел фінансування інноваційного розвитку транспорту;
- відсутність дійового механізму взаємодії органів державної влади з транспортними підприємствами;
- незадовільний економічний розвиток регіону в цілому.

Всі ці проблеми призводять до гальмування інноваційного розвитку та знижують експлуатаційні показники функціонування не тільки залізниць, але і всього ТДК регіону. Тому для підвищення ефективності функціонування всіх видів транспорту регіону, транспортну галузь необхідно розглядати як сферу пріоритетного розвитку, де повинен діяти спеціальний режим інвестиційної діяльності.

Чернігівська область має ряд організаційно-економічних та техніко-технологічних резервів та переваг для сталого розвитку як регіону, так і базових галузей економіки, зокрема залізничного транспорту.

Серед основних переваг можна виділити наступні:

- розгалужена транспортна мережа, крім того через територію Чернігівської області проходить міжнародний транспортний коридор № 9;
- транзитна спрямованість транспортної мережі;
- сприятливе географічне та геополітичне положення;
- тісна взаємодія залізничного і річкового транспорту (перевалочні пункти змішаних залізнично-водних перевезень – Київ і Чернігів);
- тісний транспортний зв'язок з Російською Федерацією та Республікою Білорусь та ін.

Що стосується резервів, то їх впровадження забезпечує:

- покращення та удосконалення технологічного рівня рухомого складу, об'єктів транспортної інфраструктури;
- оптимізацію маршрутів, дотримання безпеки руху;
- обґрунтування тарифів на перевезення як вантажів, так і пасажирів, пошук джерел фінансування на оновлення матеріально-технічної бази залізниць;
- створення спеціального режиму інвестиційної діяльності для збільшення привабливості інвестиційного клімату регіону.

Таким чином залізничний транспорт є одним із основних факторів динамічного розвитку економіки як країни, так і регіону, при чому в силу своєї природи він завжди відкритий і тісно взаємодіє з залізницями інших держав у сфері міжнародних транспортних зв'язків. Для покращення розвитку залізничного транспорту та підвищення рівня його конкурентоспроможності на міжнародній арені необхідно враховувати переваги та резерви, що притаманні ТДК Чернігівського регіону. Всі ці заходи за вказаних умов дозволять розробити ефективний механізм взаємодії держави, іноземних інвесторів з транспортними підприємствами, і прискорять перехід ТДК регіону на інноваційну модель розвитку.